

Polityka społeczna

Rozważania o teorii i praktyce

Prace Naukowe

Uniwersytetu Śląskiego
w Katowicach
nr 3576

Paweł Grzywna
Joanna Lustig
Marian Mitręga
Natalia Stępień-Lampa
Bożena Zasepa

Polityka społeczna

Rozważania o teorii i praktyce

Redaktor serii: Nauki Polityczne
Mariusz Kolczyński

Recenzent
Elżbieta Trafiałek

Spis treści

Wstęp	7
Rozdział 1	
Zagadnienia definicyjne, doktryny i wartości polityki społecznej	11
Rozdział 2	
Geneza i etapy kształtowania się polityki społecznej	22
Rozdział 3	
Geneza działalności pomocowej w Polsce	34
Rozdział 4	
Modele polityki społecznej	53
Rozdział 5	
Bezpieczeństwo społeczne	63
Rozdział 6	
Trzeci sektor w Polsce. Zagadnienia wprowadzające	81
Rozdział 7	
Polityka ludnościowa	97
Rozdział 8	
Polityka senioralna	112
Rozdział 9	
Polityka społeczna wobec osób niepełnosprawnych	127
Rozdział 10	
Zabezpieczenie społeczne	146

Rozdział 11	
Ubóstwo i jego granice	166
Rozdział 12	
Polityka edukacyjna	177
Rozdział 13	
Polityka zdrowotna	194
Rozdział 14	
Polityka rynku pracy	207
Rozdział 15	
Polityka mieszkaniowa	222
Rozdział 16	
Polityka rodzinna	236
Zakończenie	257
Noty o Autorach	259
Резюме	262
Summary	263

Wstęp

Oddajemy do rąk Czytelnika książkę poświęconą teoretycznym i praktycznym aspektom polityki społecznej. Publikacja ta stanowi rezultat naukowych dociekań pracowników Zakładu Polityki Społecznej w Instytucie Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Jej wydanie, a także techniczne opracowanie jest efektem prac Natalii Stępień-Lampy i Pawła Grzywny.

Polityka społeczna w Polsce podlegała licznym przeobrażeniom. Ze względu na nieustanne zmiany instytucjonalne, przekształcenia w strukturze społecznej oraz postęp technologiczny procesu tego nie można uznać za dokonany. Coraz większy zakres usług, nowe metody zarządzania, rozwój społeczeństwa wiedzy i zacieśniająca się współpraca międzynarodowa powodują, że działalności tej nie należy postrzegać jedynie w kategoriach sprawiedliwości redystrybucyjnej. W związku z tym podejmowanie studiów nad polityką społeczną jest wciąż aktualnym i uzasadnionym działaniem.

Prowadzone w niniejszej książce rozważania wpisują się w dwa nurty myślenia o polityce społecznej, traktowanej w jednym nurcie jak teoria, w drugim – jak praktyka. Naukowe refleksje dotyczące teorii polityki społecznej koncentrują się wokół dociekań o charakterze modelowym i definicyjnym (rozdziały: 1, 4), uwzględniają perspektywę historyczną (rozdziały: 2, 3), a także podkreślają pierwotny cel ingerencji państwa w sferę społeczną, jakim były i nadal są publiczne gwarancje bezpieczeństwa (rozdział 5). Nurt rozważań o charakterze praktycznym otwiera problematyka funkcjonowania trzeciego sektora w Polsce (rozdział 6). W dalszej części nawiązano do cyklu życia człowieka i problemów występujących na każdym z jego etapów (rozdziały: 7, 8, 9, 10, 11), jak również uwzględniono podział na polityki szczegółowe, wyróżnione ze względu na kategorię potrzeb i niemożność ich zaspokojenia (rozdziały: 12, 13, 14, 15, 16).

W rozdziale *Zagadnienia definicyjne, doktryny i wartości polityki społecznej* przeprowadzono krytyczną analizę definicji tej działalności oraz podstawowych

kategorii organizujących myślenie o jej przedmiocie. Istotnym aspektem rozważań jest ujęcie doktrynalne, w ramach którego podjęto próbę ich umiejscowienia we współczesnych badaniach nad polityką społeczną.

W szkicu zatytułowanym *Geneza i etapy kształtowania się polityki społecznej* przedstawiono formy ingerencji państwa w strukturę społeczną na przestrzeni wieków. Przytoczono, za Hugh Hecllo, etapy kształtowania się polityki społecznej, uwzględniając jednocześnie zmiany, które zachodziły w wybranych państwach podejmujących tę działalność.

Rozdział *Geneza działalności pomocowej w Polsce* zawiera rys historyczny omawianej aktywności do 1989 roku. W rozwoju działalności pomocowej wyróżniono trzy etapy: dobroczynności, opiekuńczości i pomocy społecznej. Ważną płaszczyzną prowadzonych rozważań jest wskazanie instrumentów charakterystycznych dla każdej z wymienionych faz.

Modelowe podejście do polityki społecznej przedstawiono w rozdziale 4 (*Modele polityki społecznej*). Wskazano w nim typologie modeli według odmiennych perspektyw badawczych, uwzględniając również ich ewolucję.

Rozdział zatytułowany *Bezpieczeństwo społeczne* traktuje o powinności państwa, jaką stanowi zapewnienie bezpieczeństwa w różnych sferach życia społecznego. Przybliżono w nim sektory bezpieczeństwa, ich genezę oraz dotychczasowy dorobek nauki w tym zakresie.

W rozdziale *Trzeci sektor w Polsce. Zagadnienia wprowadzające* wskazano zakres definicyjny konstytuujący analizowaną problematykę. Tematyka ta jest szczególnie istotna ze względu na współcześnie obserwowany wzrost znaczenia organizacji trzeciego sektora w realizacji wielosektorowej polityki społecznej.

Rozdział *Polityka ludnościowa* stanowi wprowadzenie w podstawowe kategorie demograficzne. Zdefiniowano w nim również politykę ludnościową i przedstawiono jej typologie oraz przeanalizowano instrumenty.

Wobec procesu starzenia się społeczeństwa polskiego problematyka osób starszych ma coraz większe znaczenie w systemie polityki społecznej. W rozdziale *Polityka senioralna* określono zakres tej działalności, powołując się na dokumenty wydane przez instytucje państwowe. Przywołane w tekście programy wzmacniają praktyczny wymiar opracowania.

W rozdziale *Polityka społeczna wobec osób niepełnosprawnych* dokonano analizy definicji osób niepełnosprawnych oraz niepełnosprawności, co stanowi istotny walor poznawczy. Szczegółowo omówiono aktualny stan prawny w tej materii, zwłaszcza orzecznictwa do celów rentowych i pozarentowych.

Zabezpieczenie społeczne to temat rozdziału, w którym przedstawiono rys historyczny, a także scharakteryzowano techniki administracyjno-finansowe tej działalności. Niewątpliwą zaletą opracowania jest dokonanie procesu systematyzacji obowiązujących przepisów prawnych w tym zakresie.

Rozdział zatytułowany *Ubóstwo i jego granice* traktuje o kategorii naukowej, wokół której w przeszłości koncentrowało się myślenie o polityce socjalnej/

społecznej. Konstytutywną częścią tekstu jest charakterystyka linii, które wyznaczają granice ubóstwa.

W rozdziale *Polityka edukacyjna* wskazano różnice pomiędzy oświatą i edukacją, a także polityką oświatową i edukacyjną. Warstwę teoretyczną pracy uzupełniają kwestie natury praktycznej, jak na przykład problem reform w tym zakresie podejmowanych w Polsce po 1989 roku.

Pozytywny i negatywny wymiar zdrowia oraz jego podstawowe definicje przedstawiono w rozdziale *Polityka zdrowotna*. Wskazano również determinanty stanu zdrowia oraz wyjaśniono, czym jest polityka zdrowotna. Rozdział ten zamyka analiza sytuacji w sferze ochrony zdrowia w III RP.

W rozdziale *Polityka rynku pracy* scharakteryzowano podstawowe kategorie w tym zakresie. Uwagę skoncentrowano również wokół problemów związanych ze zjawiskiem bezrobocia.

Kwestie definicyjne związane ze sferą mieszkalnictwa zawiera rozdział *Polityka mieszkaniowa*. Omówiono w nim także dwa programy rządowe, których założeniem było udzielenie wsparcia finansowego osobom młodym w celu zakupu własnego lokalu mieszkalnego.

Ostatni rozdział, zatytułowany *Polityka rodzinna*, dotyczy wsparcia, jakie jest udzielane przez instytucje państwowe rodzinom. Prowadzone rozważania mają dychotomiczny charakter. Z jednej strony obejmują warstwę teoretyczną, z drugiej są analizą aktualnego stanu prawnego w Polsce.

Przegląd poruszanej w prezentowanej publikacji tematyki ukazuje złożoność i wieloaspektowość politologicznej refleksji nad polityką społeczną. Pokładamy nadzieję, że lektura niniejszego opracowania pozwoli Czytelnikowi lepiej zrozumieć współczesną politykę społeczną w Polsce – jej cele, zakres i instrumenty.

Autorzy

Zakończenie

Kiedy ponad pięćdziesiąt lat temu powstawały pierwsze powojenne prace podejmujące próbę całościowego opisu problematyki, którą polityka społeczna czyniła przedmiotem swoich dociekań, ich autorom udawało się zamknąć prowadzone rozważania w dwóch lub trzech arkuszach wydawniczych. Dzisiaj osoba pisząca o jednej z dyscyplin lub aspektów szczegółowych polityki społecznej z reguły stwierdza, że objętość ta jest zbyt skromna, by przedstawić zarówno dotychczasowy dorobek teorii i praktyki, jak i własne przemyślenia w omawianym zakresie. Wynika to z coraz większej złożoności rzeczywistości społecznej, zachodzących w niej nieustannie zmian oraz pojawiania się kolejnych wyzwań, które organizują działania na rzecz zaspokajania potrzeb i rozwiązywania nowych lub na nowo definiowanych problemów społecznych.

W wymiarze praktycznym państwo i instytucje publiczne nie tylko są jednym z głównych podmiotów polityki społecznej, lecz także wyznaczają warunki działania organizacjom funkcjonującym w sektorze prywatnym i społecznym. Między innymi regulują prawny kontekst ich działania, warunki współpracy, możliwość powierzania realizacji zadań publicznych czy istotny dla sfery publicznej system wartości, na podstawie którego realizowane są cele, funkcje i zadania służące dobru wspólnemu.

Zdając sobie sprawę ze złożoności podjętej tematyki, Autorzy postanowili w sposób jak najbardziej syntetyczny przedstawić podstawowe problemy i zagadnienia związane z podjętą w publikacji materią. Celem przyjętym w monografii było przede wszystkim to, by prowadzone rozważania z jednej strony miały charakter kompleksowy, z drugiej zaś uaktualniały dorobek teoretyczny i praktyczny polityki społecznej.

Polityka społeczna, jak sugeruje już nazwa tej dyscypliny, zaliczana jest do kategorii nauk o polityce. Pojęcie polityki społecznej stosuje się nie tylko w odniesieniu do nauki, obejmuje ono również praktyczną działalność wielosektorowych podmiotów. Ten dualizm widoczny był także w opracowanych przez

poszczególnych Autorów rozdziałach monografii. Nieuniknione było też zwrócenie uwagi na doświadczenia praktyczne innych państw w zakresie polityki społecznej oraz na dorobek naukowy, który może (i powinien) stanowić asumpt do dalszych rozważań i dyskusji naukowych.

Przedstawione problemy teorii i praktyki polityki społecznej nie wypełniają rzecz jasna wszystkich odniesień i obszarów zainteresowań współczesnej polityki społecznej. Autorzy zdają sobie zatem sprawę, że podniesione kwestie to częstokroć jedynie elementy propedeutyki do wskazywanych w treści problemów i rozważań. Chcą także podkreślić, że w merytorycznym (przedmiotowym) zakresie publikacja jest ściśle powiązana ze śląską szkołą polityki społecznej, której *spiritus movens*, kreatorem i Mistrzem, także w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach, była Pani Profesor Lucyna Frąckiewicz.

Ocenę, czy Autorom udało się osiągnąć założone cele, pozostawiamy Czytelnikom. Zespół Autorski jest otwarty na sugestie, komentarze i propozycje, które mogą wzbogacić dorobek naukowy oraz dyskurs publiczny w dziedzinie polityki społecznej.

Wszystkim tym, którzy przyczynili się do ostatecznej edycji pracy oraz pomogli w jej ukazaniu się na rynku wydawniczym, dziękujemy.

Zespół Autorski

Noty o Autorach

Paweł Grzywna, doktor nauk społecznych. Od 2009 roku zatrudniony w Zakładzie Polityki Społecznej Instytutu Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Członek Polskiego Towarzystwa Polityki Społecznej. Wiceprezes Towarzystwa Inicjatyw Naukowych. Sekretarz czasopisma naukowego „Studia Politicae Universitatis Silesiensis”. Zainteresowania naukowe związane z problematyką bezpieczeństwa zdrowotnego i społecznego, polityką zdrowotną oraz zrównoważonym rozwojem. Wybrane publikacje:

P. GRZYWNA: *Demograficzne aspekty bezpieczeństwa społecznego Polski na początku XXI wieku*. W: *Dylematy polityki bezpieczeństwa Polski na początku drugiej dekady XXI wieku*. Red. K. CZORNIK, M. LAKOMY (Katowice 2014).

P. GRZYWNA: *Bezpieczeństwo zdrowotne – wprowadzenie do problematyki*. „Studia Politicae Universitatis Silesiensis” 2015, T. 14, s. 105–121.

M. MITRĘGA, P. GRZYWNA: *Bezpieczeństwo społeczne seniorów w Polsce: wybrane aspekty teorii i praktyki*. W: *Realność złego starzenia się. Poza polityczną i społeczną powinnością*. Red. L. BULIŃSKI (Toruń 2015).

M. MITRĘGA, N. STĘPIEŃ-LAMPA, B. ZASĘPA, P. GRZYWNA: *Social Reforms in Poland in the Transformation Period*. In: *Democratization Processes in Poland and Slovenia: Comparative Study*. Ed. A. TURSKA-KAWA, M. HAČEK (Maribor 2016).

P. GRZYWNA: *Bezpieczeństwo zdrowotne w nauce o polityce społecznej. Wprowadzenie do dyskusji* (Katowice 2017).

Joanna Lustig, doktor nauk humanistycznych, polityk społeczny, nauczyciel akademicki. Od 1995 roku zatrudniona w Zakładzie Polityki Społecznej Instytutu Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Członek Polskiego Towarzystwa Polityki Społecznej. Główne obszary zainteresowań naukowych: polityka społeczna, współpraca organów administracji publicznej z podmiotami III sektora w Polsce, tworzenie, finansowanie oraz działalność podmiotów gospodarki społecznej w Polsce. Najważniejsze publikacje:

J. LUSTIG: *Pojęcie, granice i mierniki ubóstwa*. „Auxilium Sociale – Wsparcie Społeczne” 1999, nr 3/4.

J. LUSTIG: *Świadczenia pomocy społecznej na rzecz osób niepełnosprawnych*. „Polityka Społeczna” 2001, nr 4, s. 21–24.

J. LUSTIG: *Ubóstwo i jego pomiar*. W: *Polityka społeczna. Teksty źródłowe*. Wybór i opracowanie L. DZIEWIĘCKA-BOKUN, K. ZAMORSKA (Wrocław 2003).

J. LUSTIG: *Działalność trzeciego sektora w sferze pomocy społecznej*. W: *Działania Ośrodka Pomocy Społecznej i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w otoczeniu lokalnym. Analiza stanu obecnego i wnioski perspektywiczne sformułowane na podstawie projektu SPO RZL 1.5 pt. „Większa wiedza = lepsza praca – szkolenia dla pracowników PCPR i OPS” zrealizowanego w powiecie zawierciańskim*. Red. M. ZRAŁEK, P. FIEDKIEWICZ (Dąbrowa Górnicza 2007).

J. LUSTIG: *Ochrona i upowszechnianie praw dziecka oraz rozwiązywanie problemów dzieci i młodzieży obszarami wsparcia w Programie Operacyjnym Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2009–2013. Realizacja projektów w roku 2009*. W: *Pokolenie wygrananych? Trzecia część badań nad sytuacją dzieci i młodzieży w procesie transformacji*. Red. J. SZTUMSKI (Katowice 2012).

Marian Mitreęga, doktor habilitowany nauk humanistycznych. Kierownik Zakładu Polityki Społecznej Instytutu Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Członek Polskiego Towarzystwa Polityki Społecznej. Zainteresowania naukowe związane z problematyką demografii, restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego, polityki rynku pracy, polityki senioralnej. Wybrane publikacje:

M. MITRĘGA: *Demografia społeczna* (Katowice 1995).

M. MITRĘGA: *Restrukturyzacja umiejscowiona. Socjalne i regionalne aspekty przemian w górnictwie węgla kamiennego* (Katowice 2001).

M. MITRĘGA (red.): *Społeczna, ekonomiczna i polityczna tożsamość państw europejskich* (Katowice 2011).

M. MITRĘGA: *Restrukturyzacja – między teorią a praktyką*. W: *Śląsk – Polska – Europa – Świat*. Red. K. MIEROSZEWSKI, M. STOLARCZYK (Katowice 2013).

M. MITRĘGA, P. GRZYWNA: *Bezpieczeństwo społeczne seniorów w Polsce: wybrane aspekty teorii i praktyki*. W: *Realność złego starzenia się. Poza polityczną i społeczną powinnością*. Red. L. BULIŃSKI (Toruń 2015).

Natalia Stępień-Lampa, doktor nauk społecznych. Od 2009 roku zatrudniona w Zakładzie Polityki Społecznej Instytutu Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Członek Polskiego Towarzystwa Polityki Społecznej. Skarbnik Towarzystwa Inicjatyw Naukowych. Zainteresowania naukowe związane z problematyką wyrównywania szans edukacyjnych, polityką edukacyjną, zjawiskiem ubóstwa, w tym jego przestrzennej koncentracji. Wybrane publikacje:

N. STĘPIEŃ: *Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z obszarów wielkomiejskiej biedy na przykładzie poindustrialnej przestrzeni miejskiej*. W: *Edukacja XXI wieku. Podmioty, środowiska i obszary edukacyjne. Wyzwania i zagrożenia połowy XXI wieku*. Red. M. SUŚWIŁŁO, N. FECHNER. T. 2 (Poznań 2014).

N. STĘPIEŃ: *Bierność czy aktywność społeczna i edukacyjna osób starszych w Polsce*. W: *Realność złego starzenia się. Poza polityczną i społeczną powinność*. Red. L. BULIŃSKI (Toruń 2015).

N. STĘPIEŃ: *Wyrównywanie szans edukacyjnych w warunkach polskiej szkoły po 1989 roku. O potrzebie polityki wyrównywania szans edukacyjnych*. „*Studia Politicae Universitatis Silesiensis*” 2015, T. 14, s. 122–134.

N. STĘPIEŃ-LAMPA: *Polityka wyrównywania szans edukacyjnych w III RP* (Katowice 2016).

N. STĘPIEŃ-LAMPA: *Szanse edukacyjne dzieci i młodzieży z obszarów wielkomiejskiej biedy w Siemianowicach Śląskich* (Katowice 2016).

Bożena Zasępa, doktor nauk humanistycznych. Od 1999 roku zatrudniona w Zakładzie Polityki Społecznej Instytutu Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Członek Polskiego Towarzystwa Polityki Społecznej. Redaktor tematyczny z zakresu polityki społecznej w zespole redakcyjnym czasopisma naukowego „*Political Preferences*”. Zainteresowania naukowe związane z problematyką demografii, polityki rodzinnej i zabezpieczenia społecznego, ze szczególnym uwzględnieniem zabezpieczenia emerytalnego. Wybrane publikacje:

B. ZASĘPA: *Pracownicze programy emerytalne jako przykład udziału pracodawców w organizowaniu zabezpieczenia emerytalnego w Polsce*. W: *Kulturowe, społeczne i etyczne uwarunkowania biznesu, gospodarki i zarządzania*. Red. L. KARCZEWSKI, H.A. KRETEK (Opole 2016).

B. ZASĘPA: *Prognozy demograficzne dla Polski do roku 2050 – analiza wybranych aspektów procesu starzenia się populacji*. „*Studia Politicae Universitatis Silesiensis*” 2015, T. 14, s. 81–104.

B. ZASĘPA: *System opieki nad dziećmi w wieku żłobkowym i przedszkolnym w ramach koncepcji „work-life ballance” i CSR w Polsce*. W: *Kulturowe, społeczne i etyczne uwarunkowania biznesu, gospodarki i zarządzania*. Red. L. KARCZEWSKI, H.A. KRETEK (Opole 2015).

B. ZASĘPA: *Proces starzenia się populacji jako istotne uwarunkowanie rozwoju społeczno-gospodarczego Polski*. W: *Bezpieczeństwo – wielorakie perspektywy. Bezpieczeństwo z perspektyw środowisk i obszarów*. Red. H. MAREK, A. ZDUNIAK (Poznań 2015).

B. ZASĘPA: *Identyfikacja wyzwań w obszarze polityki społeczno-gospodarczej w Polsce w kontekście procesu starzenia się populacji*. W: *Osoby starsze w przestrzeni życia społecznego*. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego (Katowice 2014).

Павел Гживна
Иоанна Люстиг
Марян Митренга
Наталя Стенпень-Лампа
Божена Засемпа

Социальная политика Размышления о теории и практике

Резюме

В работе рассматривается проблематика социальной политики и ее субдисциплин. Социальная политика в Польше подвергается многочисленным преобразованиям. Учитывая постоянные институциональные изменения, перемены в рамках структуры общества и технологический прогресс, этот процесс нельзя признать законченным. Все большая гамма услуг, новые методы управления, развитие общества знания, а также расширяющееся международное сотрудничество способствует тому, что данная деятельность не воспринимается лишь в категориях редистрибутивной справедливости. Именно поэтому, по мнению авторов, целесообразным является изучение этой научной дисциплины. В книге представлены два подхода к исследованию социальной политики: теоретический и практический.

Работа является синтетическим путеводителем по главным исследовательским направлениям в области современной социальной политики. Она состоит из 16 глав, в которых охарактеризованы следующие вопросы: общие положения социальной политики, ее генезис и деятельность по оказанию социальной помощи, модельный подход, социальная безопасность, деятельность третьего сектора, политика народонаселения, политика по отношению к лицам с ограниченными возможностями, социальное обеспечение, нищета, политика в области образования, политика в области здравоохранения, политика рынка труда, жилищная политика, политика в сфере семьи. Книга адресована лицам, интересующимся вопросами социальной политики, политическим деятелям на руководящих должностях, в том числе представителям муниципальных органов, а также сотрудникам учреждений второго и третьего секторов.

Ключевые слова: социальная политика, субдисциплины социальной политики, государство *welfare state*

Paweł Grzywina
Joanna Lustig
Marian Mitreęga
Natalia Stępień-Lampa
Bożena Zaseępa

The social policy Considerations about theory and practice

Summary

The work engages the problems of social policy and its subdisciplines. The social policy in Poland was subject to numerous transformations. Due to the institutional changes which are being constantly introduced, the transformations in the social structure and the technological progress, this process cannot be considered finished. The increasing range of services, new methods of managements, the development of a knowledge-based society and the more and more closer international collaboration render this activity impossible to be perceived merely in terms of redistributive justice. Due to this, according to the authors, it is legitimate and worthwhile to conduct research in this scholarly field. The considerations that are presented in this work represent two currents of thinking about social policy – social policy as theory and as practice.

The monograph constitutes a synthetic guide to the principal research areas of modern social policy. The work consists of sixteen chapters which describe the following problems of social policy: the problem of a definition, the genesis of the social policy and support activities, a model-based approach, social security, the activities of the third sector, the population-related policy, the policy associated with handicapped people, social protection, poverty, educational policy, health-related policy, the policy of the job market, the housing policy and the family policy. The publication is intended for people who are interested in the problems of social policy, political decision-makers, including especially the representatives of self-government authorities and also the institutions of the second and third sectors.

Keywords: social policy, subdisciplines of social policy, the welfare state

Redakcja: Barbara Malska

Projekt okładki: Janina Skorus

Redakcja techniczna: Małgorzata Pleśniar

Korekta: Lidia Szumigala

Łamanie: Marek Zagniński

Copyright © 2017 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336

ISBN 978-83-226-3107-2

(wersja drukowana)

ISBN 978-83-226-3108-9

(wersja elektroniczna)

Wydawca

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice

www.wydawnictwo.us.edu.pl

e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Ark. druk. 16,5. Ark. wyd. 19,0. Papier
offset. kl. III, 90 g Cena 24 zł (+ VAT)

Druk i oprawa: „TOTEM.COM.PL Sp. z o.o.” Sp.K.
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław